

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kemikalier
Ref. MIAUM/HESEL
Den 12. januar 2022
MIM 09-22

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens delegerede retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU (RoHS-direktivet) vedrørende ophævelse af undtagelse 1.g for anvendelsen af kviksølv i (kompakt)lysstofrør med én sokkel til almenbelysning < 30 W med en levetid på mindst 20 000 timer (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt en delegeret retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Med retsakten ophæves undtagelse 1.g for anvendelsen af kviksølv i (kompakt)lysstofrør med én sokkel til almenbelysning < 30 W med en levetid på mindst 20 000 timer efter en overgangsperiode på 18 måneder. Den delegerede retsakt vurderes generelt at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark, da undtagelsen ophæves, hvilket betyder, at det ikke længere vil være tilladt at anvende kviksølv i (kompakt)lysstofrør med én sokkel til almenbelysning < 30 W med en levetid på mindst 20 000 timer. Herudover opnås energibesparelser. Retsakten vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen kan støtte ophævelse af undtagelsen, da ingen af betingelserne for dens fornyelse er opfyldt. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt delegeret retsakt om tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet).

Kommissionen har vedtaget den delegerede retsakt med hjemmel i RoHS-direktivets artikel 5, stk.1, litra a), som et delegeret direktiv. Artikel 5 indeholder bestemmelser om tilpasning af direktivets bilag III og IV til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Den delegerede retsakt er udstedt i henhold til TEUF artikel 290 og kan kun træde i kraft, såfremt Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder, i dette tilfælde indtil 14.02.2022. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Rådssekretariatet har anmodet om eventuelle indsigelser fra medlemsstaterne senest den 21.01.2022.

Formål og indhold

RoHS-direktivet giver aktører og virksomheder mulighed for at ansøge om midlertidige undtagelser fra de begrænsninger, som et stof er underlagt under direktivet, eller fornyelse af eksisterende undtagelser. Direktivets bilag III og IV indeholder en optegnelse over de materialer og komponenter i elektrisk og elektronisk udstyr, til specifikke anvendelser, som er fritaget fra begrænsning i henhold til direktivet.

For at en undtagelse ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra a) kan optages eller fornyes på bilag III og IV skal det fastslås, at optagelsen ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og at en af følgende betingelser er opfyldt:

- Det er ikke teknisk eller videnskabeligt muligt i praksis at eliminere eller substituere dem ved hjælp af ændringer af udformningen eller materialer og komponenter, der ikke kræver anvendelse af materialer eller stoffer på listen i bilag II;
- Alternativernes pålidelighed er ikke sikret;
- Den samlede negative miljø-, sundheds-, og forbrugerbeskyttelsesmæssige indvirkning som følge af substitutionen er større end de samlede miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesmæssige fordele herved.

Beslutninger om optagelse eller fornyelse af undtagelser og disses gyldighedsperioder skal tage hensyn til alternativernes tilgængelighed, substitutionens socioøkonomiske indvirkning og enhver potentiel indvirkning på innovationen.

Er ingen af ovenstående betingelser opfyldt, skal undtagelsen ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra b) ophæves og fjernes fra bilag III og IV med en overgangsperiode på minimum tolv og maksimum atten måneder.

Kommissionen modtog den 28. juni 2016 en ansøgning om fornyelse af undtagelse 1.g i RoHS-direktivets bilag III for anvendelsen af kviksølv i (kompakt)lysstofrør med én sokkel til almenbelysning < 30 W med en levetid på mindst 20 000 timer. Denne ansøgning blev fornyet med yderligere oplysninger af den samme ansøger den 17. januar 2020.

Undtagelsen gælder i alle produktkategorier af elektrisk og elektronisk udstyr, som direktivet dækker, jf. RoHS bilag I.

Kviksølv anvendes i kompaktlysstofrør med én sokkel til at frembringe ultraviolet lys, som derefter omdannes til synligt lys af pærens fluorescerende coating.

Kommissionens tekniske og videnskabelige vurdering fremhævede følgende forhold:

- kviksølvfrie, pålidelige LED-alternativer er tilgængelige for de lyskildekategorier, der er omfattet af denne undtagelse
- for så vidt angår den miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesmæssige indvirkning viser data, at substitutionen vil forhindre, at kviksølv bringes i omsætning i anvendelserne, samtidig med at energiforbruget til belysning vil blive reduceret
- hvad angår de samfundsøkonomiske indvirkninger af substitutionen vurderes omkostningerne blot at skulle afholdes på et tidligere tidspunkt end omkostningerne ved den naturlige udfasning,

der allerede er i gang, og de bør ikke betragtes som yderligere omkostninger som følge af en tvungen udfasning

Kommissionen har vurderet, at en undtagelse kan ophæves, da det er vurderingen, at tilstrækkeligt pålidelige kviksvølvfrie alternativer til de lyskilder, der er omfattet af undtagelsen, er tilgængelige, at substitutionen er videnskabeligt og teknisk mulig i praksis, og at fordelene ved substitution klart vil opveje eventuelle negative indvirkninger.

Kommissionen har vurderet, at undtagelsen kan ophæves med en overgangsperiode på atten måneder, da det alene er en lille andel af de lyskilder, der er omfattet af den nuværende undtagelse, som berøres af kriterierne i Kommissionens forordning (EU) 2019/2020 om miljøvenligt design af lyskilder og separate styreanordninger hertil, hvorefter disse ikke vil blive bragt i omsætning fra den 1. september 2021. Størstedes af de lyskilder, der er omfattet af undtagelsen berøres derimod ikke heraf, og substitution af kviksvølv i disse lyskilder ændres derfor ikke som følge af ovennævnte kriterier. Overgangsperioden på atten måneder fastsættes under hensyntagen til størstedelen af de omfattede lyskilder for at undgå unødigt høje samfundsøkonomiske omkostninger for markedsdeltagerne i forbindelse med udskiftningen af disse, navnlig med hensyn til lyskilder, der kræver en mere kompleks udskiftning.

Det delegerede direktiv forventes ikke at få nogen negativ indvirkning på innovationen på området.

Kommissionen har hørt ekspertgruppen for delegerede retsakter under RoHS-direktivet den 29. oktober 2018.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt og kan gøre indsigelse mod den indtil 14.02.2022, hvorefter denne frist kan forlænges med yderligere to måneder. Regeringen er ikke bekendt med, at Europa-Parlamentet har udtalt sig om sagen på nuværende tidspunkt.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at retsakten er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

RoHS-direktivet er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr i EU (RoHS-bekendtgørelsen).

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det delegerede direktiv skal implementeres i dansk ret ved en tilpasning af RoHS-bekendtgørelsen, hvorved undtagelsen udgår. Implementeringsfristen er seks måneder efter det delegerede direktivs ikrafttræden.

Økonomiske konsekvenser

Ophævelsen af undtagelsen forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller EU's budget.

Ophævelsen af undtagelsen forventes at medføre begrænsede samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser. De forventede forøgede omkostninger skal blot afholdes på et tidligere tidspunkt end ved den naturlige udfasning, der allerede er i gang, og de bør derfor ikke betragtes som yderligere omkostninger som følge af en tvungen udfasning.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv vurderes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark, da det sænker forbruget af kviksølv.

Høring

Et notat om sagen har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet bemærkninger fra Rådet for Grøn Omstilling, som støtter at undtagelsen ophæves, men at fristen herfor bør være 12 mdr. i stedet for 18 mdr. som fastsat af Kommissionen. Det bemærkes hertil, at overgangsperiodens længde fastsættes under hensyntagen til ansøgerens både tekniske og praktiske muligheder for at substituere anvendelsen af kviksølv samt ud fra samfundsøkonomiske hensyn.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den delegerede retsakt forventes at opnå støtte fra et kvalificeret flertal af medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om en sænkelse af forbruget af kviksølv, samt en energibesparelse og dermed en styrkelse af beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.